

Raadhuisplein 1
7811 AP Emmen
t. 14 0591
f. 0591 377602

Postbus 30001
7800 RA Emmen
e. gemeente@emmen.nl
i. gemeente.emmen.nl

Aan de raad van de gemeente Emmen

team
Beleid leefomgeving

ons kenmerk	zaaknummer	bijlage	behandeld door	BSN
22.000079	39724-2022		M. Ekelenkamp	
datum	telefoon	fax	e-mail	
1 maart 2022	14 0591		gemeente@emmen.nl	
onderwerp				
Onderzoek bodemdaling				

Geachte leden van de raad,

In mei 2021 informeerden wij u over de uitkomsten van het onderzoek naar bodemdaling en schade aan woningen in het pilotgebied Nieuw-Amsterdam e.o. Ook informeerden wij u over de vervolgstappen met de provincie Drenthe en het waterschap Vechtstromen. Inmiddels zijn er verschillende onderzoeken in volle gang en kunnen we u laten weten dat we op 4 maart aanstaande met het serviceloket Bodemdaling starten. In deze brief leest u meer over de stand van zaken van de onderzoeken en het serviceloket.

Korte terugblik: onderzoek bodemdaling en schade aan woningen pilotgebied

Sinds november 2019 ontvingen wij meldingen over verzakkingen en scheuren in huizen en gebouwen ten gevolge van bodemdaling in de omgeving van Nieuw-Amsterdam en Erica. In totaal zijn dat meer dan honderd meldingen, waarvan ongeveer de helft in Nieuw-Amsterdam en omgeving. In opdracht van waterschap Vechtstromen, provincie Drenthe en gemeente Emmen heeft het bureau Fugro onderzoek gedaan in dit pilotgebied. Een combinatie van factoren wordt gezien als oorzaak van bodemdaling. De bodem is veenrijk en kent plaatselijk ook diepere slappe lagen. De bodemdaling komt deels door veenoxidatie en deels door zettingen in lagen onder het grondwaterniveau. De veenoxidatie zal zich voortzetten en zich ook voordoen in veenkoloniale gebieden met veen boven de grondwaterstand. De gebouwschades zijn te wijten aan zettingen in diepere lagen en/of de wijze van bouwen. Trillingen door zwaar wegverkeer zijn op zichzelf geen oorzaak, maar kunnen het laatste zetje geven voor scheurvorming. De zettingen van de bodem worden veroorzaakt door daling van grondwaterstanden. Deze waterstands daling wordt veroorzaakt door klimatologische c.q. weerseffecten en kan ook beïnvloed zijn door grondwateronttrekkingen. Het waterschap doet onderzoek naar de grondwateronttrekkingen in en om het pilotgebied. Het afvoeren van water naar natuurgebieden, de olie- en gaswinning en het peilbeheer in de open wateren zijn uitgesloten als oorzaken van bodemdaling.

Complexe problematiek

Bodemdaling is complex en heeft veel impact op onze inwoners en hun leefomgeving. Het beperkt zich niet tot de grenzen van een gemeente, waterschap of provincie of een bepaald beleidsterrein. De verschillende overheden moeten samen optrekken om snellere en betere resultaten te boeken. Uitgangspunt hierbij is dat de verantwoordelijkheid voor de staat van de eigen woning, gebouw en perceel in beginsel bij de eigenaar ligt. Funderingsherstel vraagt om een deskundige aanpak en een forse investering. Niet alle huiseigenaren hebben de organisatorische en financiële draagkracht om passende maatregelen te nemen, zowel preventief als curatief. Daarom willen de overheden behulpzaam zijn: informeren en adviseren, zodat inwoners zelf hun vervolgacties kunnen bepalen.

Naar aanleiding van het onderzoek hebben de drie overheden bestuurlijk met elkaar afgesproken welke vervolgonderzoeken en maatregelen ze willen nemen. Waterschap Hunze en Aa's neemt ook deel, in eerste instantie als agendalid. Hunze en Aa's ontvangt de stukken en neemt deel aan de stuurgroep als daartoe aanleiding is. De afgesproken maatregelen zijn nu vertaald in een uitvoeringsprogramma/ plan, dat het college op 15 februari 2022 heeft vastgesteld. Parallel aan het opstellen van het programmaplan is de uitvoering van alle maatregelen al gestart. De klankbordgroep is na het onderzoek op verzoek van de inwoners opgeheven, maar met drie inwoners uit die klankbordgroep zijn de tussenstappen steeds besproken.

Programma bodemdaling

In september 2021 is een programmamanager aangesteld, die een samenwerkingsstructuur / organisatie heeft ingericht en de afspraken tussen de overheden heeft vertaald in een programmaplan. Zo weten alle partners welke inzet (mensen en middelen) er van hen verwacht wordt en wat zij van elkaar kunnen verwachten. Bovendien kunnen we met dit plan sturen op de doelen, de planning en voortgangsmonitoring. Het programmaplan is 3 februari j.l. in de stuurgroep besproken en kan op instemming van alle betrokken overheden rekenen. Vooruitlopend op vaststelling, heeft de programmamanager vanwege de urgentie ook de uitvoering van de maatregelen al in gang gezet. Dit past omdat bij de Kadernota 2022 structureel € 150.000 per jaar beschikbaar is gesteld voor de aanpak van bodemdaling. Echter, de verwachte kosten voor het programma in 2022 bedragen € 400.000,= ; waarvan €320.000,= voor maatregelen van de gemeente Emmen en €80.000,= voor het gezamenlijk met het waterschap en de provincie in te richten servicepunt bodemdaling. Aan het servicepunt bodemdaling dragen de andere overheden ook bij - het waterschap Vechtstromen €10.000,= en provincie Drenthe € 26.667,= . Er resteert een tekort van € 213.333,=. Het college heeft besloten om het tekort mee te nemen in de Berap 1-2022. Het huidige budget is toereikend voor de nu lopende acties, zodat de raad niet voor een voldongen feit wordt geplaatst bij de behandeling van de Berap.

Stand van zaken onderzoeken en maatregelen

Gezamenlijk

We hebben gezamenlijk een servicepunt bodemdaling ontwikkeld. Daarnaast brengen we via lopende klimaattafels (o.a. in het kader van Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie) risico's van bodemdaling in veengebieden onder de aandacht, en borgen dit in de op te stellen regionale adaptatiestrategie van Samenwerking Noordelijke Vechtstromen. Ook is er landelijke aandacht gevraagd bij de minister voor bodemdalingsproblematiek.

Gemeente Emmen

We hebben onderzocht of zwaar verkeer kan worden gereduceerd op de straat Kanaal Zuidzijde in het pilotgebied, voor zover geen bestemmingsverkeer. Inwoners hadden namelijk overlast door trillingen. Het verkeersbesluit is 18 november 2021 gepubliceerd, en is 1 januari 2022 in werking getreden. Zwaar verkeer wordt omgeleid via Tuindersweg.

Binnenkort start de uitvraag voor een trillingsonderzoek. De resultaten worden pas in 2023 verwacht, omdat trillingen minimaal een jaar gemeten moeten worden i.v.m. verschillen in (landbouw)verkeer per seizoen. Dit geeft enerzijds inzicht in het effect van trillingen op woningen, anderzijds op het effect op gemeentelijke infrastructuur. Zodra dit bekend is kunnen we pas keuzes maken hoe we bij het toekomstige beheer, onderhoud en aanleg van gemeentelijke infrastructuur rekening houden met het effect van trillingen. Tot die tijd vermijden we risico's in lopende projecten. Zo zijn er al projecten

uitgesteld omdat de effecten van bodemdaling en trillingen niet duidelijk zijn. In het raamcontract met een ingenieursbureau voor integraal bodemonderzoek hebben we aanvullend afgesproken dat zij een quickscan doen voorafgaand aan elk project om de risico's van bodemdaling te beoordelen. Komende maanden doen we onderzoek naar de ernst en omvang van de gebouwschades in het pilotgebied, inclusief keukentafelgesprekken om inzicht te krijgen in financiële en/of psychische problematiek. Ook zijn we de werkwijze van vergunningverlening en toezicht en handhaving op onderdelen aan het aanpassen op bodemdalingsaspecten.

Provincie

De provincie zoekt, in samenspraak met de gemeente, uit welke financiële instrumenten geschikt en beschikbaar zijn om gedupeerde inwoners te helpen om hun fundering duurzaam te laten herstellen (in situaties waarbij de kosten niet verhaald kunnen worden op derden). Ook voert de provincie een quickscan uit waar funderingsproblematiek zich in Drenthe voordoet of kan gaan voordoen. Gedeputeerde Staten heeft er daarnaast, via een brief aan de ministers van Binnenlandse Zaken en Infrastructuur & Waterstaat, bij het kabinet op aangedrongen dat er snel een duurzame, adequate en laagdrempelige regeling komt om gedupeerde bewoners die tussen wal en schip dreigen te raken financieel te hulp te kunnen schieten.

Waterschap

Het waterschap doet onderzoek naar het effect van grondwateronttrekkingen in het pilotgebied. De resultaten hiervan worden medio 2022 verwacht.

Motie zoeken naar financiële mogelijkheden

De gemeenteraad heeft aangegeven dat de uitvoering van het onderzoek zorgvuldig heeft plaatsgevonden. Tegelijkertijd zijn er zorgen over hoe woningeigenaren de schade kunnen dragen. Daarom is in een motie (24 juni 2021) opgeroepen dat de gemeente zich aansluit bij de provincie als het gaat om het zoeken naar financiële mogelijkheden voor gedupeerden van de bodemdaling. Daarnaast verzocht u het college om er bij het kabinet op aan te dringen dat er snel een duurzame, adequate en laagdrempelige regeling komt om gedupeerde bewoners die tussen wal en schip dreigen te raken financieel te hulp te kunnen schieten.

Samen met de provincie is een verkenning gaande naar mogelijke financiële instrumenten: een bureaustudie en gesprekken met het fonds duurzaam funderingsherstel en met gemeenten die ervaring hebben met bodemdaling. De opties zijn:

- aansluiten bij fonds duurzaam funderingsherstel
- het opzetten van een eigenstandige regeling subsidie funderingsherstel
- kwijtschelding bouwleges
- subsidie voor het doen van bodemonderzoek.

Aan elk instrument zitten voor- en nadelen. Zodra de resultaten van het onderzoek "ernst en omvang schade" beschikbaar zijn, is er inzicht in de omvang van het probleem en kunnen we op basis daarvan in gesprek met de raad over nut en noodzaak, eventuele maatregelen en de financiële kaders.

Servicepunt bodemdaling

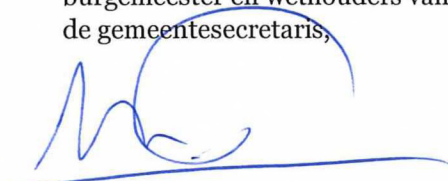
Eén van de maatregelen uit het uitvoeringsprogramma is het gezamenlijke -met de drie overheden- inrichten van het servicepunt bodemdaling. Gemeente Emmen, Waterschap Vechtstromen, Waterschap Hunze en Aa's en provincie Drenthe openen gezamenlijk het Servicepunt Bodemdaling voor inwoners en ondernemers van gemeente Emmen. Er was online al informatie beschikbaar over bodemdaling in Emmen. En inwoners konden al schade melden, maar vanaf maandag 7 maart kunnen zij zowel online als in het gemeentehuis terecht bij het Servicepunt Bodemdaling. Op vrijdag 4 maart wordt het Servicepunt officieel geopend door de bestuurders van de betrokken overheden. Bij Servicepunt Bodemdaling kunnen particuliere woningeigenaren en ondernemers met bedrijfspanden terecht voor advies en informatie over bodemdaling en de effecten daarvan. Denk aan vragen over fundering of funderingsherstel, bouwen of verbouwen, vergunningen, perceelverzakking, effecten van hoog of juist laag grondwaterpeil, eventuele financiële regelingen of aansprakelijkheid bij schade. De afgelopen maanden is gewerkt aan het verzamelen van alle informatie om alle vragen en verzoeken in het loket af te kunnen handelen. De adviesmedewerker helpt de Emmenaren verder in hun hulpvraag, ongeacht of de

vraag bij de gemeente, het waterschap of de provincie thuishoort. Op die manier hebben inwoners één aanspreekpunt. Het Servicepunt is 24/7 online bereikbaar voor informatie en advies en daarnaast telefonisch en op afspraak op werkdagen.

Het Servicepunt Bodemdaling is gevestigd in het gemeentehuis in Emmen. Daarnaast worden wijklocaties ingezet voor afspraken en in de toekomst eventueel voor spreekuren en informatiebijeenkomsten. Ook wordt er op diverse onderwerpen vervolgonderzoek gedaan, bijvoorbeeld naar trillingen, grondwateronttrekkingen en ernst en omvang van schade. Op basis van de uitkomsten van deze onderzoeken wordt het Servicepunt verder uitgebreid.

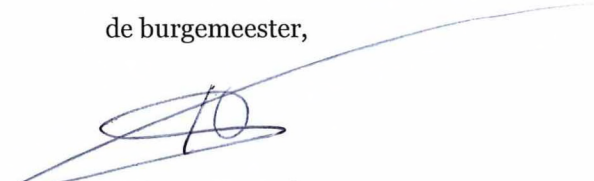
Zodra er onderzoeksresultaten bekend zijn en/ of maatregelen uitgevoerd zijn, delen we die uiteraard met u.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Emmen,
de gemeentesecretaris,

M. Plantinga-Leenders

de burgemeester,

H.F. van Oosterhout